

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 44)

Doğruyol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu, Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe ile Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili İçel Milletvekili Aydın Güven Gürkan'ın Altmışbeş Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz, Kimsesiz ve Sakat Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında 1.7.1976 Tarih ve 2022 Sayılı Kanunun Birinci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/198)

21.2.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Kimsesiz, ve Sakat Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında 1.7.1976 Tarih ve 2022 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Güneş Müftüoğlu

Zonguldak

DYP Grup Başkanvekili

Turhan Tayan

Bursa

DYP Grup Başkanvekili

B. Sami Daçe

Adana

DYP Grup Başkanvekili

Aydın Güven Gürkan

İçel

SHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

1976 yılında çıkarılan 2022 Sayılı Kanunla, 65 yaşını doldurmuş veya durumuna uygun bir işe yerleştirilememiş sakat ya da başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek derecede malul olan kimselere aylık bağlanması esas kabul edilmiştir.

Adı geçen Kanunla, kendilerine, hiçbir yardım eli uzanmamış kimsesiz, adeta kendi ka-derlerine terkedilmiş muhtaç, yaşlı, sakat ve malullere Devletin malî kaynakları ölçüsünde sa-hip çıkması amaçlanmıştır. Başlangıçta 800 bine yakın sakat, yaşlı ve malüle hiçbir prim alın-maksızın maaş bağlayan bu Kanuna Sosyal Hukuk Devletin gerçeğleşmesinde fevkalade önemli bir adım atılmıştır.

65 yaş adı ile tanınan bu kanuna göre, sadece 65 yaşını dolduran muhtaç ve kimsesizlere değil, belli şartların mevcudiyeti halinde 65 yaşından küçük malül ve sakatlara da aylık bağla-nabilmektedir.

Bugünkü mevcut hayat şartları karşısında bu Kanunla maaş alan kesimin durumlarında iyileştirme yapılması gerekmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 2/198

Karar No. : 19

25.2.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu, Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe ile Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili, İçel Milletvekili Aydın Güven Gürkan tarafından hazırlanarak, 21.2.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkca aynı tarihte Ko-misyonumuza havale edilen "Altmışbeş Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz, Kimsesiz ve Sakat Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında 1.7.1976 Tarih ve 2022 sayılı Kanunun Birin-ci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi" Komisyonumuzun 24.2.1992 tarihinde yaptığı 26 ncı birleşimde Hükümeti temsilen Maliye ve Gümrük Bakanı başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, ile T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bu-lunmayan, iş görme ve çalışma gücünden mahrum Türk Vatandaşları ile belli şartların mevcu-diyeti halinde 65 yaşından küçük sakat ve malül Türk vatandaşlarına, 1.7.1976 tarih ve 2022 sayılı Kanun Hükümleri uyarınca, (60) gösterge rakamının, her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edi-lecek katsayı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda aylık bağlanmakta idi. Bu rakam 24.12.1990 tarih ve 3690 sayılı "1991 Malî Yılı Bütçe Kanunu" nun 66/g maddesi hükmü uya-rınca halen (100) olarak uygulanmaktadır.

Teklif ve gerekçesi incelendiğinde; sözkonusu kanuna göre maaş alanların, maaşları bütçe imkânları da göz önünde tutularak artırılmaktadır.

Komisyonumuzda teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; 2022 sayılı Kanuna göre ödenen maaşların son günlerde çok yetersiz kaldığı, bu nedenle yerinde bir teklif olduğu, ancak teklif kanunlaşır ise ele geçecek olan 156 000 lira civarındaki maaşın da yeterli olacağını söylemenin pek mümkün olmadığı, bu rakamın hiç olmazsa asgarî ücret seviyesine yükseltilmesinin yerinde olacağı gibi görüşler dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise; 2022 sayılı Kanundan yararlananlara şu anda 52 300.- lira maaş ödendiği, teklif kanunlaşır ise bu miktarın 156.900.- lira olacağı, yani 3 misline çıkacağı, memur maaş katsayısına bağlı olduğu için de sürekli yükseleceği, rakamı büyütmeyi Hükümetin de istediği, ancak bütçe imkânlarının buna elvermediği, bunun primsiz ve keseneksiz bir sistem olduğu, yapılması öngörülen artışın bütçeye 768 milyar liralık ilave bir yük getireceği belirtilmiştir.

Yapılan görüşmelerden sonra teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin birinci maddesi, gerek kanun tekniği ve gerekse alınacak sağlık raporu zorunluluğunu kaldırmak ve bürokrasiyi azaltmak amacıyla değiştirilmiş, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri ise aynen kabul edilmiştir.

Teklifin başlığı, 2022 sayılı kanunda yer alan başlığa uygunluk sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İlyas Aktaş</i>	<i>İrfan Gürpınar</i>
Samsun	Kırklareli
Sözcü	Kâtip
<i>Mahmut Öztürk</i>	<i>Haydar Oymak</i>
Aksaray	Amasya
Üye	Üye
<i>Veli Andaç Durak</i>	<i>Halil Demir</i>
Adana	Aksaray
Üye	Üye
Mehmet Nedim Budak	Cengiz Altınkaya
Ankara	Aydın
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
<i>Hüseyin Balyalı</i>	<i>Melih Pabuççuoğlu</i>
Balıkesir	Balıkesir
Üye	Üye
<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Necmi Hoşver</i>
Bitlis	Bolu
Üye	Üye
<i>Mustafa Çiloğlu</i>	<i>Yılmaz Ovalı</i>
Burdur	Bursa

Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
M. Haluk Müftüler
Denizli
Üye
Mehmet Dönen
Hatay
Üye
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
(İmzada bulunamadı)
Üye
Timuçin Savaş
Adana
Üye
Rifat Serdaroğlu
İzmir
Üye
Abdullah Gül
Kayseri
Üye
Mustafa Ünal
Konya
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hasan Peker
Tekirdağ

Üye
Adnan Keskin
Denizli
Üye
Mahmut Uyanık
Diyarbakır
Üye
Nihat Matkap
Hatay
Üye
Nami Çağan
İstanbul
Üye
Z. Selçuk Marıflı
İstanbul
(Muhalefet şerhim eklidir.)
Üye
İbrahim Kumaş
Tokat
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Refaiddin Şahin
Ordu
Üye
Kamer Genç
Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

1.7.1976 tarih ve 2022 sayılı Kanun 65 yaşını aşan, geliri olmayan yaşlı, muhtaç vatandaşlarımızın maaş bağlanmasını öngörmektedir. Bu Yasanın çıkarılmasında, O zamanlar Devlet Planlama Teşkilatı'nda Sosyal Refah ve Sosyal Güvenlik grup sorumlusu olarak benim de katılım olmuştur.

Ancak verilmek istenen 156 000 TL. aylık fevkalade düşük olup, bu vatandaşlarımızın hiçbir işine yaramayacaktır, adeta bu vatandaşlarımızla alay etmektir.

Sosyal Refah ve Sosyal Güvenlik sisteminde, toplumların yaşlı vatandaşlara sahip çıkmaları esastır. Bu husus, çok yönlü politikaların yürürlüğe konulmasını içerir.

Korunmaya muhtaç kişilerini, yaşlılarını himaye etmeyen Devlete Sosyal Devlet denilemez.

Bu nedenle, muhtaç yaşlı vatandaşlarımıza, enaz asgarî ücret kadar aylık verilmesine ilişkin önerim, İktidar Partileri olan DYP-SHP, milletvekillerince reddedilmiştir.

Verilmesi önerilen yaşlı aylığını yeterli bulmuyor, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Adalet ilkele-ri ile bağdaştırılmıyor, bu nedenle muhalefet şerhi koyuyorum.

Selçuk Marıflı
İstanbul

**DYP GRUP BAŞKANVEKİLLERİ ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ MÜFTÜOĞ-
LU, BURSA MİLLETVEKİLİ TURHAN TAYAN, ADANA MİLLETVEKİLİ B. SAMİ DA-
ÇE İLE SHP GRUP BAŞKANVEKİLİ AYDIN GÜVEN GÜRKAN'IN TEKLİF
ETTİĞİ METİN**

**Altmışbeş Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz, Kimsesiz ve Sakat Türk Vatandaşlarına, Aylık
Bağlanması Hakkında 1.7.1976 Tarih ve 2022 Sayılı Kanunun Birinci Maddesinin Birinci Fık-
rasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1. — 1.7. 1976 tarih ve 2022 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Birinci Fıkra : 65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, iş görme ve çalışma gücünden mahrum olduğunu resmî sağlık kurumlarında görevli bir hekimin vereceği raporla belgeleyen ve muhtaçlığını il ve ilçe idare heyetlerinden alacakları belgelerle kanıtlayan, Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun, bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi devamlı bir gelire sahip olmayan Türk Vatandaşlarına hayatta buldukları sürece 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu esaslarına göre 300 gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayı ile çarpımından bulunacak miktarda aylık bağlanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımlandığı tarihi takip eden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında 1.7.1976 Tarih ve 2022 Sayılı Kanunun Birinci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1.7.1976 tarih ve 2022 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve muhtaçlığını İl veya İlçe İdare Heyetlerinden alacakları belgelerle kanıtlayan Türk Vatandaşlarına hayatta buldukları sürece, 300 gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.”

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

